

<https://doi.org/10.26565/2075-3810-2020-44-05>

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА ЮРІЯ ВІКТОРОВИЧА МАЛЮКІНА

Малюкін Ю. В.
(19.04.1957–07.06.2020)

працював у Науково-технологічному комплексі «Інститут монокристалів» НАН України, де пройшов шлях від наукового співробітника до заступника директора з наукової роботи Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України та завідувача відділу наноструктурних матеріалів.

Ю. В. Малюкін був видатним вченим у галузі фізики конденсованого стану, фізики нанорозмірних структур та матеріалознавства нанодисперсних і наноструктурованих матеріалів [1, 2]. Ним створено наукову школу з вивчення фундаментальних властивостей люмінесцентних і сцинтиляційних матеріалів, пошуку нових люмінесцентних матеріалів для використання у нанотехнологіях. За його ініціативою та під особистим керівництвом в НТК «Інститут монокристалів» НАН України створено сучасну експериментальну базу лазерної пікосекундної спектроскопії з розділенням у часі для дослідження надшвидких процесів дисипації енергії збудженого стану молекул, конденсованих середовищ та нанокластерів [1, 2]. Роботи, що виконувались під керівництвом Ю. В. Малюкіна, стали вагомим внеском у розвиток фундаментальних уявлень щодо механізмів й умов утворення наноструктур різної будови і хімічного складу, дослідження закономірностей формування оптичних властивостей органічних та неорганічних нанокластерів [1].

Останнім часом наукова робота професора Ю. В. Малюкіна була пов'язана зі створенням нового класу люмінесцентних наноматеріалів для біологічних і медичних застосувань. Неабиякі організаційні здібності Юрія Вікторовича, його наукова інтуїція та вміння захоплювати ідеєю навіть фахівців, що непов'язані з фізикою, дозволили створити в Інституті сцинтиляційних матеріалів НАН України унікальний колектив дослідників – фізиків, хіміків та біологів [2], які знайшли спільну мову і плідно працюють з провідними науковими установами біомедичного профілю з тестування наноматеріалів. Серед цих установ — кафедра молекулярної і медичної біофізики

7 червня 2020 року обірвалося життя відомого вченого в галузі фізики нанорозмірних структур члена-кореспондента Національної академії наук України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора фізико-математичних наук, професора Юрія Вікторовича Малюкіна. Його передчасна смерть стала непоправною втратою для рідних, колег, учнів та всіх, хто був знайомий з цією непересічною людиною.

Юрій Вікторович Малюкін народився 19 квітня 1957 році у м. Слов'янську Донецької області, 1982 року закінчив Харківський державний університет за спеціальністю «Оптика». З 1983 по 1987 роки працював у Фізико-технічному інституті низьких температур НАН України, а з 1987 року до останнього дня

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, якою з 2006 по 2008 рік завідував професор Малюкін. У ті роки Юрій Вікторович, випереджаючи час, сприяв розвитку нанобіотехнологій на кафедрі біофізики, формуванню так званої монотематики для об'єднання зусиль наукових колективів кафедри й відділів інституту. За його активної участі наковці кафедри долучились до розробки біодеградованих нанорозмірних каркасів для стовбурових клітин для потреб регенеративної медицини, розпочали дослідження молекулярних механізмів впливу наночастинок різного складу на клітини та тканини. Багато випускників кафедри стали співробітниками та аспірантами ІСМа НАНУ, розвиваючи й зміцнюючи традиції співпраці університету з науковими установами міста.

Ю. В. Малюкін приділяв особливу увагу підготовці і творчому зростанню молодих учених. Наукова школа професора Малюкіна це – 26 кандидатів та 5 докторів наук. Серед його учнів – 8 лауреатів премії Президента України для молодих учених, 4 лауреата премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, 1 лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки [2]. Юрій Вікторович був натхненним організатором щорічної Міжнародної школи-семінару для молодих вчених «Функціональні матеріали для технічних та біомедичних застосувань».

Ю. В. Малюкін є автором та співавтором понад 400 наукових праць і патентів, що опубліковані провідними міжнародними й вітчизняними науковими журналами. Він був заступником головного редактора фахового журналу «Функціональні матеріали», заступником відповідального редактора фахового журналу «Біофізичний вісник», членом експертної ради ДАК та членом спеціалізованих вчених ради з захисту докторських дисертацій Інституту монокристалів, Фізико-технічного інституту низьких температур імені Б. І. Веркіна, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Юрій Вікторович завжди користувався великою повагою в усіх наукових центрах України і зарубіжжя, з якими співпрацював. Для своїх колег та учнів він був беззаперечним лідером та справжнім авторитетом. Світла пам'ять про Юрія Вікторовича назавжди лишається в серцях тих, хто знав його та мав щастя працювати поруч.

1. 60-річчя члена-кореспондента НАН України Ю. В. Малюкіна. Вісник Національної академії наук України. 2017. № 4. С. 106. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2017_4_23
2. Повідомлення НАН України. Режим доступу: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=6526>

С. Л. Єфімова¹, В. П. Берест²

¹Інститут сцинтиляційних матеріалів НАН України, пр. Науки 60, Харків, 61072, Україна;

²Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна

Svetlana Yefimova <https://orcid.org/0000-0003-2092-1950>
Volodymyr Berest <https://orcid.org/0000-0001-7779-154X>